

Poslijediplomski specijalistički studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

---

I.1. UVOD

Studij se ustrojava kako bi se diplomiranim pravnicima omogućilo stjecanje produbljenih specijalističkih znanja iz područja međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava.

Potreba za stjecanjem specijalističkih znanja iz područja prava na koja se program Studija odnosi je nesumnjiva. Naime, osamostaljenjem Republike Hrvatske, započinjanjem procesa uključivanja u europske integracije izuzetno je porasla potreba za stručnjacima iz područja međunarodnog javnog prava. Razvitkom gospodarskih odnosa i metoda poslovanja, posebno onih koja uključuju poslovanje na stranim tržištima i općenito sve učestaliji nastanak situacija s prekograničnim (međunarodnim) obilježjem zbog slobode kretanja ljudi, roba i usluga, kao i ulazak u razdoblje prilagodbe hrvatskog prava europskom pravu, raste i potreba za stručnjacima koji raspolažu specijalističkim znanjem iz područja međunarodnog privatnog prava.

Navedene okolnosti zahtijevaju specijalizaciju pravnika na tim područjima kako bi što stručnije mogli odgovoriti, s jedne strane, na sve izazove s kojima se Republika Hrvatska, kao subjekt međunarodnog prava i međunarodnih odnosa, suočava na međunarodnom planu s jedne strane, te sve većoj raznolikosti privatnopravnih odnosa s prekograničnim (međunarodnim) obilježjem i njihovom rješavanju.

Produbljena znanja na studiju prvenstveno su namijenjena pravnicima zaposlenima u državnoj upravi, posebno u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija i Ministarstvu pravosuđa, pravnicima koji rade u i s međunarodnim, posebno europskim, institucijama, sucima, odvjetnicima, pravnicima zaposlenim u gospodarstvu i u gospodarskim asocijacijama, posebno onima specijaliziranim za međunarodno trgovačko poslovanje.

Nositelj Studija ima izuzetno iskustvo na tom području, jer od 1962. izvodi poslijediplomski znanstveni magistarski studij iz međunarodnog javnog i privatnog prava. Taj studij je bio prvi studij te vrste u bivšoj državi i smatrao se vodećim studijem na tom području. Nemali broj od studenata koji su završili taj poslijediplomski studij kasnije su stekli znanstveni stupanj doktora znanosti i sada su priznati znanstvenici koji djeluju na fakultetima i institutima, ali i u pravnoj praksi, u zemlji i u inozemstvu.

S obzirom na područje Studija i polaznike kojima je namijenjen interes za Studij pokazali su Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske. Moglo bi se očekivati da ministarstva sudjeluju u pokrivanju

troškova studija za određeni broj polaznika zaposlenih u ministarstvima. Interes je pokazala i Hrvatska gospodarska komora a očekuje se i interes gospodarskih subjekata specijaliziranih za međunarodno trgovačko poslovanje.

Studij čiji se program predlaže temelji se na produbljavanju stručnog znanja, ali tako da mu se daju potrebne teorijske osnove koje omogućuju diplomiranim studentima daljnji individualni znanstveni razvoj.

Studij je organiziran na način da ga polaznici mogu nastaviti kao doktorski studij, ako za to ispune potrebne uvjete. To omogućuje da pravni stručnjaci, kada ocijene da im specijalistička znanja stečena na Studiju i znanstvene spoznaje koje su u vezi s time na njemu stekli daju osnovu za daljnje znanstveno izučavanje tog područja prava, nastave znanstveno usavršavanje na poslijediplomskom doktorskom studiju.

Usporedivi programi inozemnih visokoškolskih institucija velikim dijelom odgovaraju sadržaju ovog Studija, posebice studiji u srednjeeuropskim pravnim krugovima.

U tradiciji je Studija suradnja s uglednim inozemnim profesorima iz disciplina obuhvaćenih programom Studija.

Zahvaljujući ECTS sustavu Studij je otvoren za pristup i uključivanje studenata u različite joint study programe, a isto tako je moguće uključiti pojedine njegove dijelove u joint programe drugih poslijediplomskih pravnih studija.

Studij je otvoren za upis inozemnih studenata koji su stekli odgovarajuće akademske nazive na diplomskoj razini.

Vrijednost ovog Studija je u njegovoj sveobuhvatnosti međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava, specijalističkom pristupu, ali isto tako i u smjerenju prema znanstvenim istraživanjima. Njime se pravnim stručnjacima omogućuje uvid u praktična i teorijska pitanja svih područja međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava, stjecanje specijalističkog znanja, usmjeravanje prema znanstvenom proučavanju i znanstvenoistraživačkom radu.

I.2. OPĆI DIO

Naziv studija jest Poslijediplomski specijalistički studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava.

Nositelj studija je Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu koji ga i izvodi.

Studij traje dvije godine, odnosno tri semestra predavanja i jedan, četvrti semestar, namijenjen polaganju zaostalih ispita, pisanju seminarskog rada i pisanju završnog rada.

Na Studij se mogu upisati diplomirani pravnici odnosno budući magistri prava, koji su tijekom studija na ispitima i iz diplomskog rada postigli najmanje prosječnu ocjenu 3,5 i vladaju s dva svjetska jezika. Naime, specijalistička znanja koja će se stjecati na Studiju pretpostavljaju znanja iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava, a koja pravnici stječu tijekom diplomskog studija. Upoznavanje s pravom u okviru pravnih disciplina koje se kao prateće izučavaju na nekim drugim studijima nije dovoljno za ulaženje u posebitosti prava iz područja Studija.

Završetkom Studija stječe se akademski naziv magistar specijalist prava – mag. spec. iur.

Završetkom Studija studenti stječu specijalistička znanja iz području međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava. Omogućuje im se stjecanje stručnih znanja o pravnim rješenjima koja se primjenjuju kod nas i u drugim zemljama te na međunarodnom planu. Studenti se upoznaju i s metodama znanstvenog rada kako bi nakon završenog Studija bili u stanju samostalno istraživati područje specijalizacije i tako se osposobiti za izazove kojima su izloženi u poslu koji obavljaju.

I.3. OPIS PROGRAMA

Specijalistički studij organiziran je na način da polaznici koji su zaposleni s punim radnim vremenom u različitim ustanovama, tvrtkama, pravosuđu i sl. mogu uredno ispunjavati studentske obaveze i zaraditi predviđeni broj ECTS bodova.

Na Studiju nastava se održava prema sljedećem nastavnom planu.

Prema nastavnom programu Studija u prvom i drugom semestru Studija polaznici upisuju po četiri obvezna predmeta, jedan izborni predmet i obvezni su u svakom semestru izraditi po jedan seminarski rad iz jednog od kolegija koji se izvodi u odnosnom semestru, a prema vlastitom izboru. Svaki kolegij izvodi se ukupno 18 sati te vrijedi 5 ECTS bodova. Izrađeni i pozitivno ocijenjen seminarski rad vrijedi 5 ECTS bodova. Ukupno u jednom semestru stječe se 30 ECTS bodova.

U trećem semestru studija polaznici upisuju šest predmeta, i to četiri obvezna predmeta i dva izborna predmeta. Svaki kolegij izvodi se ukupno 15 sati te vrijedi 5 ECTS bodova. Ukupno u trećem semestru stječe se 30 ECTS bodova.

U četvrtom semestru ne održava se nastava nego studenti polažu zaostale ispite i pišu završni rad. Za uspješno ocijenjen i obranjen završni rad student stječe 30 ECTS bodova.

Ukupno se tijekom Studija stječe 120 ECTS bodova.

Sadržaj studija:

I. semestar

- Obvezni sadržaji

1. Međunarodno javno pravo - izvori, subjekti (5 ECTS bodova)
2. Međunarodno privatno pravo – opći dio (5 ECTS bodova)
3. Povijest međunarodnog prava (5 ECTS bodova)
4. Europsko međunarodno privatno pravo – opći dio (5 ECTS bodova)

- Izborni sadržaji

a) Izborni predmeti

1. Međunarodne organizacije (5 ECTS bodova)
2. Međunarodna zaštita kulturnih dobara (5 ECTS bodova)

b) Seminarski rad - javna prezentacija (5 ECTS bodova)

II. semestar

- Obvezni sadržaji

1. Međunarodno javno pravo – objekti, UN (5 ECTS bodova)
2. Međunarodno privatno pravo – posebni dio (5 ECTS bodova)
3. Međunarodno pravo mora (5 ECTS bodova)
4. Europsko međunarodno privatno pravo – posebni dio (5 ECTS bodova)

- Izborni sadržaji

a) Izborni predmeti

1. Zaštita morskog okoliša (5 ECTS bodova)
2. Osobni statut pravnih osoba (5 ECTS bodova)

b) Seminarski rad – javna prezentacija (5 ECTS bodova)

III. semestar

- Obvezni sadržaji

1. Međunarodno javno pravo – mirno rješavanje sporova, pravo oružanih sukoba (5 ECTS)
2. Međunarodno građansko procesno pravo (5 ECTS bodova)
3. Europski i svjetski sustav zaštite prava čovjeka (5 ECTS bodova)
4. Europsko međunarodno građansko procesno pravo (5 ECTS bodova)

- Izborni sadržaji

a) Izborni predmeti

1. Diplomatsko i konzularno pravo (5 ECTS bodova)
2. Međunarodni odnosi (5 ECTS bodova)
3. Međunarodna trgovačka arbitraža (5 ECTS bodova)

IV. semestar

Studenti upisuju četvrti semestar u kojem polažu zaostale ispite i pišu završni rad (30 ECTS).

U prilogu se dostavlja nastavni plan i program svakog kolegija, uz naznaku imena voditelja kolegija, nastavnika na kolegiju, potrebne literature za izučavanje i polaganje ispita.

Studij ima sljedeću strukturu.

Nastava se izvodi u prvom, drugom i trećem semestru studija. U svim se semestrima održavaju konzultacije studenata s nastavnicima. Ako neki izborni predmet upiše manje od 10 studenata ili nastavu pohađa manje od tog broja studenata, umjesto predavanja sa studentima se održava samo konzultacijski oblik nastave.

Studenti su dužni iz upisanih i odslušanih predmeta u prvoj godini Studija izraditi dva seminarska rada i to jedan iz područja kolegija koji pokrivaju međunarodno pravo i jedan iz područja kolegija koji pokrivaju međunarodno privatno pravo. Za svaki pozitivno ocijenjeni seminarski rad student stječe 5 ECTS bodova.

Svi ispiti se polažu kao usmeni, a uredno pohađanje nastave se ovjerava u indeksu.

Izrada seminarskog rada i njegova pozitivna ocjena uvjet su za polaganje ispita iz tog predmeta.

Uvjet za upis studenata u viši semestar Studija jest da su prethodni semestri upisani, odslušani i testirani.

Za pozitivno ocijenjeni i obranjeni završni rad student stječe 30 ECTS bodova.

Studentu koji prekine studij može se na njegov obrazloženi pisani zahtjev, ako je Studij prekinuo iz opravdanih razloga, odobriti nastavak studija. Nastavak Studija odobrava voditelj Studija. Polaznik upisuje predmete, pohađa nastavu i polaže ispite po programu koji je na snazi u vrijeme održavanja nastave i polaganja ispita.

Studentu koji je apsolvirao na Studiju, ali ga nije završio, izdaje se na njegov zahtjev potvrda o apsolviranju dijela studijskog programa kao dijela cijelo-životnog obrazovanja, ako je uredno pohađao najmanje dvije trećine ukupne nastave iz predmeta koje je upisao. U potvrdu se unose podaci o odslušanim i položenim ispitima s njihovom ocjenom, ocijenjenim seminarskim radovima i postignuti broj ECTS bodova.

ECTS bodovi stječu se polaganjem ispita, pozitivnom ocjenom seminarskog rada, odnosno uspješnom obranom završnog rada.

Nakon što na Studiju stekne 90 ECTS bodova, student može podnijeti zahtjev da mu se odobri tema završnog rada. Pisani zahtjev za odobrenje teme završnog rada sadrži temu, njezin sadržaj i kratko obrazloženje teme. Uz odobrenje teme studentu se određuje i mentor. Pozitivno ocijenjeni završni rad student je dužan obraniti pred povjerenstvom sastavljenim od nastavnika na Studiju.

Studij završava obranom pozitivno ocijenjenog završnog rada.

Studij može trajati najviše četiri godine računajući od dana početka nastave u prvom semestru Studija koji je student upisao. Na obrazloženi pisani zahtjev studentu se iz opravdanih razloga može odobriti produljenje trajanja Studija.

I.4. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

Studij se izvodi u prostorijama Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Osim prostorija, uobičajenih nastavnih pomagala za demonstraciju studentima i stručne te znanstvene pravne književnosti kao i izvora za proučavanje sudske i poslovne prakse nisu potrebna nikakva druga nastavna pomagala. Pravni fakultet raspolaže potrebnim nastavnim pomagalima i velikom bibliotekom a ima pristup u relevantne elektronske baze podataka.

Na Studiju će nastavu održavati ovi nastavnici:

Prof. dr. sc. Krešimir Sajko

Prof. dr. sc. Maja Seršić

Prof. dr. sc. Davorin Lapaš

Prof.dr.sc. Nina Vajić

Prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić

Prof. dr. sc. Vilim Bouček

Prof.dr.sc. Davor Adrian Babić

Prof.dr.sc. Marko Petrak

Doc. dr. sc. Trpimir Mihael

Šošić

Nastavnici na Studiju potencijalni su mentori za izradu završnog rada.

Optimalni broj studenata je 30, ali se s obzirom na prirodu materije, nastavne metode i broj nastavnika Studij može održati i s većim brojem studenata.

Procjenjuje se da će troškovi Studija po studentu iznositi 5.500,- kuna po semestru.

Kvaliteta i uspješnost izvedbe studijskog programa prati se redovitim evidencijama održane nastave, pohađanja nastave i položenih ispita, seminarskih i završnih radova, te anonimnim anketama polaznika nakon odslušanog semestra o uspješnosti Studija.

Poslijediplomski specijalistički studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Tablica kratice: ECTS = kredit prema European Credit Transfer System; O = obvezni sadržaj; I = izborni sadržaj

NS = nastavni sati

Broj Predmet ECTS O/I NS Voditelji: Nastavnici

Prvi semestar

Od ponuđenih 30 ECTS kredita, studenti upisuju najmanje 25 ECTS kredita. S drugih studija mogu prenijeti najviše 5 ECTS kredita, a uz dopuštenje Vijeća poslijediplomskog studija i više.

- 1.1. Međunarodno javno pravo – izvori, subjekti 5 O 15 Seršić, Lapaš, Šošić
- 1.2. Međunarodno privatno pravo – opći dio 5 O 15 Sajko, Sikirić, Bouček
- 1.3. Povijest međunarodnog prava 5 O 15 Lapaš, Petrak
- 1.4. Europsko međunarodno privatno pravo – opći dio 5 O 15 Sajko, Sikirić, Bouček
- 1.5. Međunarodne organizacije 5 I 15 Lapaš, Šošić
- 1.6. Međunarodna zaštita kulturnih dobara 5 I 15 Sajko
- 1.7. Seminarski rad
- javna prezentacija 5 I Predmetni nastavnik

Drugi semestar

Od ponuđenih 30 ECTS kredita, studenti upisuju najmanje 25 ECTS kredita. S drugih studija mogu prenijeti najviše 5 ECTS kredita, a uz dopuštenje Vijeća poslijediplomskog studija i više.

- 2.1. Međunarodno javno pravo – objekti, UN 5 O 15 Seršić, Lapaš, Šošić
- 2.2. Međunarodno privatno pravo - posebni dio 5 O 15 Sajko, Sikirić, Bouček
- 2.3. Međunarodno pravo mora 5 O 15 Seršić, Šošić
- 2.4. Europsko međunarodno privatno pravo – posebni dio 5 O 15 Sajko, Sikirić, Bouček

- 2.5. Međunarodnopravna zaštita morskog okoliša 5 I 15 Seršić
- 2.6. Osobni statut pravnih osoba 5 I 15 Sajko, Sikirić, Bouček
- 2.7. Seminarski rad
  - javna prezentacija 5 I Predmetni nastavnik

Treći semestar

Od ponuđenih 30 ECTS kredita, studenti upisuju najmanje 25 ECTS kredita. S drugih studija mogu prenijeti najviše 5 ECTS kredita, a uz dopuštenje Vijeća poslijediplomskog studija i više.

- 3.1. Međunarodno javno pravo - mirno rješavanje sporova, pravo oružanih sukoba 5 O 15 Seršić, Lapaš, Šošić
- 3.2. Međunarodno građansko procesno pravo 5 O 15 Sajko, Sikirić, Bouček
- 3.3. Europski i svjetski sustav zaštite prava čovjeka 5 O 15 Lapaš, Vajić, Šošić
- 3.4. Europsko međunarodno građansko procesno pravo 5 O 15 Sajko, Sikirić, Bouček
- 3.5. Diplomatsko i konzularno pravo 5 I 15 Seršić, Lapaš, Šošić
- 3.6. Međunarodni odnosi 5 I 15 Vukadinović
- 3.7. Međunarodna trgovačka arbitraža 5 I 15 Sajko, Sikirić, Bouček

Broj Predmet ECTS O/I NS Voditelji: Nastavnici

Četvrti semestar

Studenti upisuju obavezno svih 30 ECTS kredita.

- 4.1. Znanstveno istraživanje, rad s mentorom, pisanje i obrana završnog rada 30 O Mentor

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Prvi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

1.1. MEĐUNARODNO JAVNO PRAVO – IZVORI, SUBJEKTI

Voditelji: Prof. dr. sc. Maja Seršić, prof. dr. sc. Davorin Lapaš, doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Uvodna i opća pitanja: Definicija i pojam međunarodnog prava. Podjele međunarodnog prava. Pravna priroda međunarodnog prava. Odnos međunarodnog i unutrašnjeg prava.

Povijest. Razvoj znanosti.

2. Izvori međunarodnog prava: Običajno pravo. Ugovorno pravo. Pravna načela priznata od civiliziranih naroda. Pomoćna sredstva: sudske rješidbe i doktrina. Ostali mogući izvori.

Kodifikacija.

3. Subjekti međunarodnog prava: Opći pogledi. Država: postanak i prestanak, priznanje države i vlade, temeljna prava država, složene države. Odnosi ovisnosti. Ustanici i oslobodilački pokreti. Područja s posebnim položajem. Trajna neutralnost.

4. Čovjek (pojedinaac) u međunarodnom pravu: Državljeni i stranci. Međunarodnopravna zaštita čovjeka. Manjine. Kaznena odgovornost pojedinca. Objekti međunarodnog prava: Državno područje. Granice. Međunarodne rijeke. More, morsko dno i podzemlje. Zračni prostor. Svemir. Stjecanje područja. Sukcesija država. Međudržavne služnosti.

5. Organi međunarodnih odnosa: Opći pregled. Državni poglavar, predsjednik vlade, vlada, ministar vanjskih poslova. Diplomatski zastupnici. Konzuli. Međunarodni službenici.

6. Pravne činjenice međunarodnog prava: Međunarodnopravni poslovi općenito. Jednostrani pravni poslovi. Međunarodni ugovori: pojam i vrste, nastanak, prestanak, djelovanje. Međunarodni delikti.

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Nastavom predmeta Međunarodno javno pravo – izvori, subjekti - studenti, uz ostalo, stječu znanja o sustavu izvora međunarodnog prava te o položaju i ulozi države, ali i drugih međunarodnopravnih subjekata u suvremenoj međunarodnoj zajednici kao i u procesima integracije izrazito prisutnima u nekim dijelovima te zajednice. Uz to, stječu se i temeljna znanja o međunarodnoj zajednici i njezinu pravnom uređenju te o odnosu međunarodnog prava s unutrašnjim pravnim porecima država.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Andrassy, J./Bakotić, B./Seršić, M./ Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 1, Zagreb, 2010., poglavlje I. - §§ 1.-5. i poglavlje II. (tekst otisnut sitnim i krupnim slogom).

Andrassy, J./Bakotić, B./Lapaš, D./Seršić, M./Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 2, Zagreb, 2012., poglavlje VI.

Degan, V.Đ., *Sources of International Law*, The Hague, 1997.

Jedan od ponuđenih stranih udžbenika – dio koji se odnosi na sadržaj navedenog predmeta:

Jennings, R./Watts, A. (ur.), *Oppenheim's International Law*, 9. izd., London, 2008.

Cassese, A., *International Law*, 2. izd., New York, 2005.

Evans, M. D., *International Law*, 4. izd., Oxford, 2014.

Shaw, M. N., *International Law*, 6. izd., Cambridge, 2008.

Combacau, J./Sur, S., *Droit international public*, 10. izd., Pariz, 2012.

Daillier, P./Pellet, A., *Droit international public*, 8. izd., Pariz, 2009.

Dupuy, P.-M., *Droit international public*, 11. izd., Pariz, 2012.

Ruzié, D., *Droit international public*, 20. izd., Pariz, 2010.

Doehring, K., *Völkerrecht*, 2. izd., Heidelberg, 2004.

Ipsen, K., *Völkerrecht*, 6. izd., München, 2014.

Vitzthum, W./Bothe, M., *Völkerrecht*, 5. izd., Berlin, 2010.

Neuhold, H. Hummer/ W., Schreuer, C. (ur.), *Österreichische Handbuch des Völkerrechts*, Beč, 2004.

Diez de Velasco Vallejo, M., *Instituciones de Derecho Internacional Público*, 18. izd., Madrid, 2013.

Pastor Ridruejo, J.A., *Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales*, 19. izd, Madrid, 2015.

Treves, T., *Diritto Internazionale-Problemi Fondamentali*, Milano, 2005.

Conforti, B., *Diritto Internazionale*, 8. izd., Napulj, 2010.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Lapaš, D., *Pravo međunarodnih organizacija*, Zagreb, 2008.

Degan, V.Đ., *Međunarodno pravo*, Zagreb, 2011.

Ibler, V., *Rječnik međunarodnog prava*, Zagreb, 1987.

Bakotić, B.(ur.), *Međunarodni ugovori – sklapanje i primjena*, Zagreb, 1997.

Lapaš, D./Šošić, T. M. (ur.), *Međunarodno javno pravo – izbor dokumenata*, 3. izd., Zagreb, 2005.

Povelja Ujedinjenih naroda, *Narodne novine – međunarodni ugovori*, br. 15, 1993. i *Narodne novine – međunarodni ugovori*, br. 7, 1994.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Prvi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

1.2. MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO – OPĆI DIO

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Pojam, ime i predmet međunarodnog privatnog prava

2. Povijesni razvitak međunarodnog privatnog prava 3. Izvori
međunarodnog privatnog prava

3.1. Izvori hrvatskog međunarodnog privatnog prava

3.2. Izvori europskog međunarodnog privatnog prava

4. Kolizijskoppravna metoda

4.1. Kolizijsko pravilo

4.1.1. Pojam kolizijskog pravila

4.1.2. Struktura kolizijskog pravila

4.1.3. Vrste kolizijskih pravila

4.2. Najvažnije poveznice

4.3. Kvalifikacija

4.4. Uzvrat i upućivanje dalje

- 4.5. Prijevarno zaobilaženje prava
- 4.6. Prethodno pitanje
- 4.7. Prilagođavanje
- 4.8. Primjena stranoga prava
- 4.9. Utjecaj promjene prava na primjenu mjerodavnog prava
- 4.10. Javni poredak – zaštita osnovnih pravnih načela domaćeg i europskog prava

5. Ostale metode

- 5.1. Pravila neposredne primjene
- 5.2. Posebna materijalna pravila

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Izučavanjem predmeta Međunarodno privatno pravo studenti stječu opća i posebna znanja o uređivanju privatnopravnih situacija s međunarodnim obilježjem. Predmet je usko povezan s mnogim drugim pravnim disciplinama. Iz tih razloga, sistematsko izučavanje materije Međunarodnog privatnog prava znatno doprinosi sveobuhvatnosti pravnog obrazovanja.

U okviru ovog kolegija izučavaju se opća pitanja o uređivanju privatnopravnih situacija s prekograničnim/međunarodnim obilježjem tako da se studente upoznaje pored ostalog sa slijedećim materijama: pojam, metode i zadaće međunarodnog privatnog prava, povijesni razvoj mpp, izvori prava, pojedinosti o kolizijskopravnoj metodi, kvalifikacija, primjena stranog prava, javni poredak. Na taj način prenosi se na studente - kroz predavanja, diskusije, izradu seminarskih radova i njihovu prezentaciju - opće znanja o navedenom predmetu.

Međunarodno privatno pravo je povezano sa svim granama privatnog prava (Građansko pravo, Trgovačko pravo, dio Pomorskog i Radnog prava, Pravo intelektualnog vlasništva), jer se na osnovi njegovih pravila uređuju sve privatnopravne situacije s međunarodnim obilježjem. U modernom vremenu, jer postoji veliki i često nesmetani i intezivni međunarodni protok ljudi i kapitala, međunarodno privatnopravno obilježene situacije uređuju se najčešće metodama međunarodnog privatnog prava.

U okviru Studija ovaj predmet je usko povezan s obveznim predmetima Međunarodno privatno pravo – posebni dio, Međunarodno građansko procesno pravo, Europsko međunarodno privatno pravo – opći dio, Europsko međunarodno privatno pravo – posebni dio, Europsko međunarodno građansko procesno pravo, s izbornim predmetima specijalističkog studija i doktorskog studija koji se predaju u prva tri semestra, te sa svim izbornim predmetima petog semestra doktorskog studija navedenim pod 5.10 do 5.18 u programu doktorskog studija. Prema tome, poznavanje općeg dijela materije međunarodnog privatnog prava temelj je za uspješno pohađanje kako specijalističkog, tako i doktorskog poslijediplomskog studija.

Poznavanje općeg dijela materije međunarodnog privatnog prava nedvojbeno doprinosi cjelovitom obrazovanju studenata. Važnost tog predmeta postaje to veća što više se intenziviraju odnosi sa svijetom općenito i posebno s Europskom Unijom. Opća i posebna znanja stečena iz ovog predmeta omogućuju, u okviru poslijediplomskog studija, odabir izbornih predmeta u kojima se produbljeno proučavaju posebna pitanja.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Sajko, K. Međunarodno privatno pravo, 4. izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2005.

von Bar, C. Internationales Privatrecht, II Band, Besonderer Teil, München, 1991.

von Bar, C./

Mankowski, P. Internationales Privatrecht, I Band, Allgemeine Lehren, München, 2003.

Batiffol, H./

Lagarde, P. Droit international privé, Tome I, 8. éd., Paris, 1993 ; Tome II, 7 éd., Paris, 1983.

Collins et al. (Eds.) Dicey and Morris on The Conflict of Laws, 13th ed., Vol. I/II, London, 2000.

Kropholler, J. Internationales Privatrecht, 5. Aufl., Tübingen, 2004.

Pocar, F. Il nuovo diritto internazionale private italiano, 2 ed., Milano, 2002.

Siehr, K. Internationales Privatrecht – deutsches und europäisches Kollisionsrecht, Heidelberg, 2001.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Audit, B. Droit international privé, 3. éd., Pariz, 2000.

Ballarino, T./ Bonomi, A. Diritto internazionale privato, 3 ed.,
Padova, 1999.

Geč-Korošec, M. Mednarodno zasebno pravo, 2. izd., Maribor, 2002.

Kegel, G./

Schurig, K. Internationales Privatrecht, 8. Aufl., München, 2000.

Loussouarn, Y. Bourel, P. Droit international privé, 7.
éd., Paris, 2001.

Mayer, P. Droit international privé, 6 éd., Paris, 1998.

North, P.M./

Fawcett, J.J. (Eds.) Cheshire and North's Private International Law, 13th ed., London, 2004.

Picone, P./ Focarelli, C. Codice del diritto internazionale private,
Napulj, 1996.

Siehr, K. Das Internationale Privatrecht der Schweiz, Zürich, 2002.

Schwimann, M. Internationales Privatrecht einschließlich Europarecht, 3. Aufl., Wien, 2001.

Varady, T./

Bordaš, B. Međunarodno privatno pravo, 4. izd., Novi Sad, 2001.

von Hoffman, B. Internationales Privatrecht, 6. Aufl., München, 2000.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Prvi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

1.3. POVIJEST MEĐUNARODNOG PRAVA

Voditelji: Prof. dr. sc. Davorin Lapaš, prof. dr. sc. Marko Petrak

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Razvoj pojma i definicije međunarodnog prava

1.1. Podjele međunarodnog prava

1.2. Pravna priroda međunarodnog prava

1.3. Odnos međunarodnog i unutrašnjeg prava

2. Povijesni razvoj međunarodnog prava

2.1. Antika

2.2. Srednji vijek

2.3. Novi vijek

2.4. Najnovije doba

3. Razvoj doktrine međunarodnog prava

3.1. Antika

3.2. Srednji vijek

3.3. Novi vijek

3.4. Najnovije doba

4. Najnovije tendencije u razvoju međunarodnog prava

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Cilj predmeta Povijest međunarodnog prava jest prije svega pružiti studentima Poslijediplomskog studija uvid u temelje, kao i u povijesni razvoj međunarodnog prava te im omogućiti da steknu osnovna teorijska znanja o međunarodnoj zajednici i njezinom pravnom uređenju. Također, posebna pažnja u izvođenju predmeta posvetit će se i povijesnom razvoju znanosti međunarodnog prava, izučavanju različitih pravnih škola unutar međunarodnopravne doktrine, kao i radova najznačajnijih pisaca s područja teorije međunarodnog prava.

Uz to, predmet Povijest međunarodnog prava zamišljen je i da produbi znanja stečena proučavanjem općega dijela međunarodnog prava na dodiplomskom studiju te time studentima omogući potpunije razumijevanje kako drugih, posebnih grana međunarodnoga prava i njihov odnos s međunarodnopravnim sustavom kao cjelinom, tako i odnos međunarodnoga prava s nacionalnim pravnim porecima država.

Konačno, u okviru toga predmeta obrađivale bi se i najnovije tendencije u razvoju međunarodnog prava, posebice najnoviji radovi Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno pravo, kao i Instituta za međunarodno pravo (Institut de Droit international), kao i radovi Udruge za međunarodno pravo (International Law Association – ILA) čime bi se studentima omogućio i uvid u budući razvoj međunarodnoga prava.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

Andrassy, J./Bakotić, B./Seršić, M./ Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 1, Zagreb, 2010. §§ 1-3, 6-8.

Degan, V.Đ., *Međunarodno pravo*, Zagreb, 2011.

Nussbaum, A., *A Concise History of the Law of Nations*, New York, 1962. (*capita selecta*) ili Domingo, R., *The Global Law*, Cambridge, 2010. (*capita selecta*).

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Bederman, D.J., *International Law in Antiquity*, Cambridge, 2003.
Calore, A (ur.), *“Guerra giusta”? Le metamorfosi di un concetto antico*, Milano, 2003.
Catalano, P., *Linee del sistema sovranazionale romano*, Torino, 1965.
Sera Y Truyol, A., *Histoire du droit international public*, Paris, 1995.
Ziegler, K.-H., *Völkerrechtsgeschichte*, München, 1994.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Prvi semestar
Specijalistički studij
Obvezni predmet

1.4. EUROPSKO MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO - OPĆI DIO

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Uvod

- 1.1. Pojam europskog međunarodnog privatnog prava.
- 1.2. EU/EZ i europeizacija međunarodnoga privatnoga prava.
- 1.3. Povijest razvitka europskoga međunarodnoga privatnoga prava.

2. Pravni ustroj europskoga međunarodnoga privatnoga prava:

- 2.1. Ugovor iz Amsterdama iz 1997.
- 2.2. Ugovor iz Nice iz 2001.
- 2.3. Legislativna nadležnost EZ za rješavanje privatnopravnih situacija s prekograničnim / međunarodnim obilježjem.
- 2.4. Vanjska nadležnost EZ i europsko međunarodno privatno pravo

2.5. Pravni ustroj europskoga međunarodnoga privatnoga prava prema Ugovoru o europskom ustavu.

3. Izvori europskoga međunarodnoga privatnoga prava u širem smislu
4. Uloga Suda Europskih zajednica (Europskoga suda) u sustavu europskoga i autonomnoga međunarodnoga privatnoga prava
5. Utjecaj ljudskih prava kao posebne sastavnice europskoga prava na međunarodno privatno pravo
6. Utjecaj temeljnih sloboda iz Ugovora o osnivanju EZ na međunarodno privatno pravo
7. Važnost primarnoga asocijacijskoga prava za hrvatsko međunarodno privatno pravo

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Izučavanjem predmeta Europsko međunarodno privatno pravo - opći dio stječu se opća znanja o nastanku, razvitku, ustroju kao i važnosti suvremenog europskog međunarodnog privatnog prava i time omogućuje svestranije i bolje razumijevanje posebnih pitanja današnjeg europskog međunarodnog privatnog prava u rješavanju privatnopravnih situacijama s prekograničnim i međunarodnim obilježjem. To jednako vrijedi, kako za pitanja određivanja mjerodavnog prava primjenom kolizijskih i drugih normi, tako i za primjenu odredaba međunarodnog građanskog procesnog prava. Navedenim predmetom posebna znanja se stječu o odnosu općih instituta europskog prava (npr. pravnih izvora, temeljnih sloboda, načela države podrijetla, ljudskih prava i sl.) i međunarodnog privatnog prava u rješavanju privatnopravnih situacija s međunarodnim obilježjem.

Budući da je Republika Hrvatska ušla u eurointegracijski proces, opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom trebaju poslužiti kao jedna dodatna sastavnica pravničke edukacije radi stjecanja specijalističkih znanja iz tog segmenta europskog međunarodnog privatnog prava.

Ovaj predmet povezan je posebice s europskim javnim pravom i daje odgovor na pitanje kako europsko javno pravo utječe na autonomno međunarodno privatno pravo, ali putem svojih instituta (npr. temeljnih sloboda) i na europsko međunarodno privatno pravo kao svoju sastavnicu. Sve to zajedno, povezano je pak, s građanskim, trgovačkim i obiteljskim i drugim granama privatnog prava u kojima se uređuju brojni obvezni, nasljedni, stvarni, osobni, bračni i drugi privatnopravni odnosi, kao i s građanskim procesnim i izvanparničnim procesnim pravom, koji programski, kada sadrže međunarodno obilježje, pripadaju kolegiju međunarodno privatno pravo. Bez poznavanja pravnih rješenja koja nastaju u životnoj i pravnoj interakciji europskog i međunarodnog privatnog prava, ne može se potpuno razumjeti posebni dio europskog međunarodnog privatnog prava, a to znanje je potrebno za daljnje pravno obrazovanje u kojem se izučavaju sve uža, specijalistička pravna pitanja. U tom smislu je ovaj predmet koncipiran i pozicioniran kao edukacijska sastavnica poslijediplomskog specijalističkog studija i osnovica doktorskog studija iz međunarodnog privatnog prava.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta se provjerava kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Sajko, K. Međunarodno privatno pravo, 4. izdanje, Zagreb, 2005.

Bouček, V. Izvori europskog međunarodnog privatnog prava, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 53, br. 3-4/2003, str. 737-757.

Bouček, V. Europsko međunarodno privatno pravo kao integracijsko pravo, Hrvatska pravna revija, br. 2/2004, str. 1-13.

Bouček, V. Utjecaj ljudskih prava kao specifične sastavnice europskog prava na međunarodno privatno pravo, Hrvatska pravna revija, 12/2004., str. 64. do 73.

Reimann, M. Conflict of Laws in Western Europe: A Guide Through the Jungle, New York, 1995.

Von Hoffmann, B. (ur.) European Private International Law, Nijmegen, 1998

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Kropholler, J. Internationales Privatrecht, Mohr Siebeck Tübingen, 5. izdanje, 2004., paragraf (poglavlje) 10.

Lasock, D./

Stone, P.A. Conflict of Laws in the European Community, Professional Books Limited, Abingdon, 1987.

Remien, O. European private international law, the European Community and its emerging area of freedom, security and justice, Common Market Law Review 38 (2001), str. 53-86.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kai i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Prvi semestar

Specijalistički studij

Izborni predmet

1.5. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

Voditelji: Prof. dr. sc. Davorin Lapaš, doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Pojam i definiranje međunarodne organizacije

1.1. Elementi međunarodne organizacije

1.2. Međunarodne vladine i nevladine organizacije

2. Međunarodne organizacije kao subjekti međunarodnog prava

2.1. Povijesni razvoj

2.2. Pravna sposobnost međunarodnih organizacija u međunarodnom pravu

2.3. Djelatna sposobnost međunarodnih organizacija u međunarodnom pravu

3. Ujedinjeni narodi

3.1. Preteče i razvoj Ujedinjenih naroda

3.2. Struktura Ujedinjenih naroda

3.3. Pravo Ujedinjenih naroda

3.4. Sustav kolektivne sigurnosti Ujedinjenih naroda

3.5. Specijalizirane ustanove Ujedinjenih naroda

3.6. Ostali međunarodni organizmi povezani s Ujedinjenim narodima

4. Regionalne međunarodne organizacije

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Cilj predmeta Međunarodne organizacije jest zainteresiranim studentima poslijediplomskog studija omogućiti detaljnije proučavanje međunarodnih (međuvladinih) organizacija kao sve značajnijih subjekata međunarodnog prava, ali i detaljniji uvid u pravo međunarodnih organizacija kao podsustav općega međunarodnog prava. U nastavi navedenog predmeta posebna pažnja poklanjat će se Ujedinjenim narodima kao najznačajnijoj univerzalnoj međunarodnoj organizaciji današnjice, kao i njihovu pravu te odnosu toga prava s općim međunarodnopravnim sustavom.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

Lapaš, D., *Pravo međunarodnih organizacija*, Zagreb, 2008.

Degan, V.Đ., *Međunarodno pravo*, Zagreb, 2011.

Andrassy, J./Bakotić, B./Seršić, M./Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 1, Zagreb, 2010.

Povelja Ujedinjenih naroda, *Narodne novine - međunarodni ugovori*, br. 15, 1993. i *Narodne novine - međunarodni ugovori*, br. 7, 1994.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Andrassy, J., *Liga naroda - njezino ustrojstvo i djelovanje*, Zagreb, 1931.

Cot, J.-P./Pellet, A. (ur.), *La Charte des Nations Unies - Commentaire article par article*, Paris, Bruxelles, 2005.

Simma, B.(ur.), *The Charter of the United Nations - A Commentary*, 3. izd., München, 2012.

Lapaš, D. "Quelques réflexions concernant la question de la "constitutionnalité" dans le cadre de l'O.N.U.", *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, sv. 51, br. 5, 2001.

Lapaš, D. *Međunarodne nevladine organizacije kao subjekti međunarodnog prava*, Zagreb, 1999.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Prvi semestar Specijalistički
studij

Izborni predmet

1.6. MEĐUNARODNA ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA - PRIVATNOPRAVNI ASPEKTI

voditelj: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Unutrašnje pravna rješenja – izabrana pitanja

1.1. Privatnopravni propisi o stjecanju kulturnih predmeta od neovlaštenih osoba

2.1.1 Stjecanje prava vlasništva od neovlasnika

1.1.1.1. Stjecanje pravnim poslom

1.1.1.2. Stjecanje dosjelošću

1.1.1.3. Određivanje mjerodavnog prava

1.2. O ograničavanju raspolaganja kulturnim predmetima 2. Zaštita kulturnih pedmeta unutar Europske unije

3. UNIDROIT konvencija iz 1995.

3.1. Općenito

3.2. Konvencijska struktura

3.3. Konvencijske definicije i polje primjene

3.4. Povrat ukradenih predmeta

3.5. Povrat ilegalno izvezenih predmeta

4. Hrvatsko pravo de lege lata i de lege ferenda

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Navedeni predmet je višeslojan. Obuhvaća rješenja unutrašnjeg prava i izabranih međunarodnih instrumenata. Prvo se analizira materija stvarnog prava kao i kolizijska rješenja, sve uz ukazivanje na nacionalna rješenja kojima se štite domaća kulturna dobra. Težište materije je analiza međunarodne zaštite kulturnih dobara kako u okviru UNIDROIT konvencije tako i unutar Europske unije.

Taj predmet stoga daje opće znanje o problematici zaštite i raspolaganja kulturnim predmetima po izabranim nacionalnim pravima, te posebna znanja o instrumentima međunarodne pravne zaštite. Na taj način, polaznici se upoznaju s važnim aspektima stvarnog, kolizijskog i međunarodnog prava zaštita kulturnih dobara, što svakako predstavlja doprinos njihovom specijalističkom pravnom obrazovanju.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Sajko, K. Nacionalna i međunarodna zaštita kulturnih predmeta s posebnim osvrtom na UNIDROIT konvenciju iz 1995., Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci, 1998, vol. 19, Suppl., str. 787 – 815.

Sajko, K. Međunarodno privatno pravo, 4. izd., Zagreb, 2005. – III.1.2.

Caravaca, C. Private International Law and UNIDROIT Convention of 1995, u: Festschrift für Eric Jayme, I, 2004, München, str. 105

UNIDROIT konvencija o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim predmetima iz 1995., NN MU br. 5/2000.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Siehr, K. International Art Trade and the Law, Recueil des Cours de l'Académie de droit international de La Haye, Vol. 243, 1993, VI, str. 9-292

Briat, M./ Freedberg, J.A. (ed.) Legal Aspects of International Trade in Art, Paris, 1996.

Müller-Katzenburg, A. Internationale Standards im Kulturgüterverkehr und ihre Bedeutung für das Sach- und Kollisionsrecht, Berlin, 1996.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Drugi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

2.1. MEĐUNARODNO JAVNO PRAVO – OBJEKTI, UJEDINJENI NARODI

Voditelji: Prof. dr. sc. Maja Seršić, prof. dr. sc. Davorin Lapaš, doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Objekti međunarodnog prava: državno područje - općenito; međunarodne rijeke; zračni prostor; pravo mora; Antarktik; svemir.
2. Sukcesija država: sukcesija država - općenito; sukcesija država glede međunarodnih ugovora; sukcesija država glede državne imovine, arhiva i dugova; ostala pitanja sukcesije.
3. Međunarodne organizacije: Opći pregled. Ujedinjeni narodi: pravo i ciljevi, članovi, organi, položaj država nečlanica. Specijalizirane ustanove Ujedinjenih naroda. Regionalne organizacije. Europska integracija: Europska unija, Vijeće Europe, Sjevernoatlantska organizacija (NATO), Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi (OSCE).

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Nastavom predmeta Međunarodno javno pravo – objekti, Ujedinjeni narodi - studenti poslijediplomskog studija stječu znanja o međunarodnom položaju prostora, kako onih pod suverenom državom, tako i onih izvan nje, uključujući i prostore koji tvore tzv. "zajedničku baštinu čovječanstva". Također, u okviru navedenog predmeta izučava se i materija sukcesije država. Uz to, studenti stječu i temeljna znanja o međunarodnim organizacijama, u prvom redu o Ujedinjenim narodima i njihovu pravnom sustavu.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita (izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Andrassy, J./Bakotić, B./Seršić, M./Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 1, Zagreb, 2010., §§ 25-34 (tekst otisnut sitnim i krupnim slogom)

Andrassy, J./Bakotić, B./Lapaš, D./Seršić, M./Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 2, Zagreb, 2012., §§ 54 – 79 (tekst otisnut sitnim i krupnim slogom)

Jedan od ponuđenih stranih udžbenika – dio koji se odnosi na sadržaj navedenog predmeta:

Jennings, R./Watts, A. (ur.), *Oppenheim's International Law*, 9. izd., London, 2008.

Cassese, A., *International Law*, 2. izd., New York, 2005.

Evans, M. D., *International Law*, 4. izd., Oxford, 2014.

Shaw, M. N., *International Law*, 6. izd., Cambridge, 2008.

Combacau, J./Sur, S., *Droit international public*, 10. izd., Pariz, 2012.

Daillier, P./Pellet, A., *Droit international public*, 8. izd., Pariz, 2009.

Dupuy, P.-M., *Droit international public*, 11. izd., Pariz, 2012.

Ruzié, D., *Droit international public*, 20. izd., Pariz, 2010.

Doehring, K., *Völkerrecht*, 2. izd., Heidelberg, 2004.

Ipsen, K., *Völkerrecht*, München, 6. izd., 2014.

Vitzthum, W./Bothe, M., *Völkerrecht*, 5. izd., Berlin, 2010.

Neuhold, H./Hummer, W./Schreuer, C. (ur.), *Österreichisches Handbuch des Völkerrechts*, Beč, 2004.

Diez de Velasco Vallejo, M., *Instituciones de Derecho Internacional Público*, 18. izd., Madrid, 2013.

Pastor Ridruejo, J.A., *Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales*, 19. izd., Madrid, 2015.

Treves, T., *Diritto Internazionale-Problemi Fondamentali*, Milano, 2004.

Conforti, B., *Diritto Internazionale*, 8. izd., Napulj, 2010.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Andrassy, J., *Zajednička akcija za mir*, Međunarodni problemi, 1951.

Degan, V.Đ., *Međunarodno pravo*, Zagreb, 2011.

Ibler, V., *Rječnik međunarodnog prava*, Zagreb, 1987.

Lapaš, D./Šošić, T.M. (ur.), *Međunarodno javno pravo – izbor dokumenata*, 3. izd., Zagreb, 2005.

Povelja Ujedinjenih naroda, *Narodne novine – međunarodni ugovori*, br. 15, 1993. i *Narodne novine – međunarodni ugovori*, br. 7, 1994.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava Drugi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

2.2. MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO – POSEBNI DIO

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

Određivanje mjerodavnog prava

1. Osobnopravni odnosi
  - 1.1. Pravna i poslovna sposobnost fizičkih i pravnih osoba
  - 1.2. Skrbništvo
  - 1.3. Proglašenje nestale osobe umrlom
  - 1.4. Osobno ime
2. Stvarnopravni odnosi
  - 2.1. Stvarna prava na nekretninama
  - 2.2. Stvarna prava na pokretninama
  - 2.3. Stvari u prijevozu
3. Intelektualno vlasništvo
4. Ugovorne obveze
5. Mjenica i ček
6. Izvanugovorne obveze
7. Nasljednopravni odnosi
  - 7.1. Nasljeđivanje
  - 7.2. Oblik oporučnog raspolaganja
  - 7.3. Sposobnost oporučnog raspolaganja
8. Brak

- 8.1. Pretpostavke za sklapanje braka
- 8.2. Oblik sklapanja braka
- 8.3. Razvod braka
- 8.4. Učinci braka
9. Izvanbračna zajednica
10. Roditelji i djeca
11. Posvojenje
12. Uzdržavanje
13. Pozakonjenje
14. Oblik pravnih čina
15. Haške konvencije o mjerodavnom pravu i zaštiti djece i obitelji
  - 15.1. Haaška konvencija o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja iz 1961;
  - 15.2. Haaška konvencija o zakonu koji se primjenjuje na prometne nesreće iz 1971;
  - 15.3. Haaška konvencija o zakonu koji se primjenjuje u slučajevima odgovornosti proizvođača za svoje proizvode iz 1973.
  - 15.4. Haaška konvencija o građanskopravnim vidovima međunarodnog odvođenja djece iz 1980.

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

U okviru ovog kolegija izučavaju se posebna pitanja uređivanja privatnopravnih situacija s prekograničnim/međunarodnim obilježjem, odnosno metode određivanja mjerodavnog prava za uređivanje tih situacija.

Međunarodno privatno pravo je povezano sa svim granama privatnog prava (Građansko pravo, Trgovačko pravo, dio Pomorskog i Radnog prava, Pravo intelektualnog vlasništva), jer se na osnovi njegovih pravila uređuju sve privatnopravne situacije s međunarodnim obilježjem. U modernom vremenu, jer postoji veliki i često nesmetani i intezivni međunarodni protok ljudi i kapitala, međunarodno privatnopravno obilježene situacije uređuju se najčešće metodama međunarodnog privatnog prava.

U okviru Studija ovaj predmet je usko povezan s obveznim predmetima Međunarodno privatno pravo – opći dio, Međunarodno građansko procesno pravo, Europsko međunarodno privatno pravo – opći dio, Europsko međunarodno privatno pravo – posebni dio, Europsko međunarodno građansko procesno pravo, s izbornim predmetima specijalističkog studija i doktorskog studija koji se predaju u prva tri semestra, te sa svim izbornim predmetima petog semestra doktorskog studija navedenim pod 5.10 do 5.18 u programu doktorskog studija. Prema tome, poznavanje općeg dijela materije međunarodnog privatnog prava temelj je za uspješno pohađanje kako specijalističkog, tako i doktorskog poslijediplomskog studija.

Poznavanje posebnog dijela materije međunarodnog privatnog prava nedvojbeno doprinosi cjelovitom obrazovanju studenata. Važnost tog predmeta postaje to veća što više se intenziviraju odnosi sa svijetom općenito i posebno s Europskom Unijom. Opća i posebna znanja stečena iz ovog predmeta omogućuju, u okviru poslijediplomskog studija, odabir izbornih predmeta u kojima se produbljeno proučavaju posebna pitanja.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita (izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Sajko, K. Međunarodno privatno pravo, 4. izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2005.

von Bar, C. Internationales Privatrecht, II Band, Besonderer Teil, München, 1991.

von Bar, C./

Mankowski, P. Internationales Privatrecht, I Band, Allgemeine Lehren, München, 2003.

Batiffol, H./ Lagarde, P. Droit international privé, Tome I, 8. éd., Paris, 1993; Tome II, 7 éd., Paris, 1983.

Collins et al. (Eds.) Dicey and Morris on The Conflict of Laws, 13th ed., Vol. I/II, London, 2000.

Kropholler, J. Internationales Privatrecht, 5. Aufl., Tübingen, 2004.

Pocar, F. Il nuovo diritto internazionale private italiano, 2 ed., Milano, 2002.

Siehr, K. Internationales Privatrecht – deutsches und europäisches Kollisionsrecht, Heidelberg, 2001.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Audit, B. Droit international privé, 3. éd., Pariz, 2000.

Ballarino, T./

Bonomi, A. Diritto internazionale privato, 3 ed., Padova, 1999.

Geč-Korošec, M. Mednarodno zasebno pravo, 2. izd., Maribor, 2002.

Kegel, G./

Schurig, K. Internationales Privatrecht, 8. Aufl., München, 2000.

Loussouarn, Y.

Bourel, P. Droit international privé, 7. éd., Paris, 2001.

Mayer, P. Droit international privé, 6 éd., Paris, 1998.

North, P.M./ Fawcett, J.J. (Eds.) Cheshire and North's Private International Law, 13th ed., London, 2004.

Picone, P./

Focarelli, C. Codice del diritto internazionale private, Napulj, 1996.

Siehr, K. Das Internationale Privatrecht der Schweiz, Zürich, 2002.

Schwimann, M. Internationales Privatrecht einschließlich Europarecht, 3. Aufl., Wien, 2001.

Varady, T./

Bordaš, B. Međunarodno privatno pravo, 4. izd., Novi Sad, 2001.

von Hoffman, B. Internationales Privatrecht, 6. Aufl., München, 2000.

Garb, L. International succession, Deventer, 2004

Süß, R. Erbrecht in Europa, Angelbachtal, 2004

Frantzen, T: Europaeisches internationales Erbrecht, Festschrift fuer Erik Jayme, München, 2004

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Drugi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

2.3. MEĐUNARODNO PRAVO MORA

Voditelji: Prof. dr. sc. Maja Seršić, doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Uvodna i opća pitanja: Pojam, povijesni razvoj, izvori, utjecaj znanosti i međunarodne judikature, subjekti prava mora, opća načela.
2. Pravni režimi pojedinih dijelova mora i podmorja: Unutrašnje morske vode, teritorijalno more, arhipelaške vode, vanjski morski pojas, isključivi gospodarski pojas, epikontinentalni pojas, otvoreno more, zona međunarodnog podmorja.
3. Razgraničenje morskih prostora
4. Posebna pitanja (Arktik, Antarktik, zatvorena ili poluzatvorena mora).

5. Istraživanje i iskorištavanje mora: Plovidba, ribolov, iskorištavanje rudnih bogatstava podmorja, znanstveno istraživanje mora. Položaj država bez obale i zemalja u nepovoljnom geografskom položaju.
6. Zaštita i očuvanje morskog okoliša: Opće pravo (temeljna načela, izvori onečišćenja, donošenje i provođenje nacionalnih i međunarodnih pravila). Zaštita regionalnih mora. Zaštita Jadrana.
7. Mirno rješavanje sporova u području međunarodnog prava mora: Opće međunarodno pravo, Ženevske konvencije iz 1958., regionalna rješenja, sustav rješavanja sporova po Konvenciji UN o pravu mora, Međunarodni sud za pravo mora.

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Pravo mora dio je međunarodnog prava koji se odnosi na vlast država na morima i oceanima. To je sustav pravnih pravila o razgraničenju dijelova mora, o njihovu iskorištavanju i pravnom režimu koji vrijedi u pojedinim dijelovima mora te o pravima i dužnostima država u vezi s različitim upotrebama mora.

Potrebu izučavanja Prava mora u Republici Hrvatskoj, obalnoj državi, duge pomorske tradicije nije potrebno posebno objašnjavati – jedino dobrim poznavanjem ove grane međunarodnog prava Hrvatska može štiti svoje interese na Jadranu. To je dosad i uspijevala velikim dijelom upravo zbog niza izvrsnih stručnjaka iz oblasti prava mora. Zadaća ovog predmeta je da se taj niz nastavi i u budućnosti.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

Andrassy, J./Bakotić, B./Seršić, M./Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 1, Zagreb, 2010. (str. 211-276, tekst otisnut sitnim i krupnim slogom)

Rudolf, D., *Međunarodno pravo mora*, Zagreb, 1985.

Vukas, B., *The Law of the Sea – Selected Writings*, Leiden, Boston, 2004.

Seršić, M., *Međunarodnopravna zaštita morskog okoliša*, Zagreb, 2003., str. 13-40.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ibler, V., *Međunarodno pravo mora i Hrvatska*, Zagreb, 2001., str. 15-43. i 132-224.

Seršić, M., "Znanstveno istraživanje mora prema Konvenciji UN o pravu mora iz 1982.", *Uporedno pomorsko pravo i pomorska kupoprodaja*, 1988., br. 3-4, (119-120), str. 227-248.

Kao dopunska mogu se koristiti i djela (knjige i članci) navedena u popisu literature pod d), ovisno o željama i znanstvenom interesu polaznika poslijediplomskog studija.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Drugi semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

2.4. EUROPSKO MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO – POSEBNI DIO

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

I. Ugovorni statut

1. Rimski konvencija o mjerodavnom pravu za ugovorne obveze iz 1980.

1.1. Konvencijsko polje primjene

1.2. Poveznice

1.2.1. Autonomija stranaka

1.2.2. Objektivne poveznice, kaarakteristična činidba

- 1.2.3. Odstupanja od karakteristične činidbe
- 1.3. Mjerodavno pravo za posebne vrste ugovora
  - 1.3.1. Potrošački ugovori
  - 1.3.2. Pojedinačni ugovori o radu
- 1.4. Prislilni propisi i pravila neposredne primjene
- 1.5. Pristanak i materijalna valjanost
- 1.6. Oblik ugovora
- 1.7. Prijenos potraživanja i subrogacija
- 1.8. Primjena općih instituta mpp
- 2. Ugovorni statut u europskom mpp de lege ferenda
- 3. Konvencijska rješenja i hrvatsko pravo de lege ferenda

II. Deliktni statut

- 1. Pojam deliktneog statuta
- 2. Deliktne statut u hrvatskom međunarodnom privatnom pravu
- 3. Deliktne statut u poredbenom međunarodnom privatnom pravu.
- 4. Prijedlog Rim II uredbe o mjerodavnom pravu za izvanugovorne obveze iz 2003.
  - 4.1. Polje primjene Uredbe,
  - 4.2. Opće odredbe deliktneog statuta
  - 4.3. Posebne odrede deliktneog statuta
- 5. Rješenja europskog sekundarnog prava i hrvatsko pravo de lege ferenda.

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Izučavanjem predmeta Europsko međunarodno privatno pravo - posebni dio: ugovorni i deliktne statut stječu se opća znanja o uređivanju prekograničnih/međunarodnih privatnopravnih odnosa s EU obilježjem i posebna znanja koja se odnose na ugovorne i izvanugovorne (deliktne) odnose. To su ujedno i najvažnija pitanja oko kojih je postignut dosad najviši stupanj unifikacije glede određivanja mjerodavnog prava za privatnopravnu situaciju s međunarodnim obilježjem.

Ovaj kolegij je povezan s općim dijelom Europskoga mpp-a i pokazuje pravni doseg ujednačavanja međunarodnog privatnog prava na području EU. Također je povezan i s drugim privatnopravnim predmetima (građansko, trgovačko, radno i socijalno i pomorsko i općeprometno pravo), a neki poredbenopravni statuti dotiču i neka pitanja građanskog procesnog prava.

Zbog toga što je komplementarno također povezan s Europskim javnim i Europskim privatnim pravom, kao i Međunarodnim pravom, Europsko međunarodno privatno pravo -

posebni dio dopunjuje i zaokružuje programsku cjelovitost poslijediplomskog specijalističkog studija iz Međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava, te mu ujedno daje i jasno europsko obilježje.

U tom smislu je ovaj predmet koncipiran i pozicioniran kao edukacijska sastavnica poslijediplomskog specijalističkog studija i važan temelj za njegovo daljnje proučavanje u okviru doktorskog studija iz međunarodnog privatnog prava.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Sajko, K. Međunarodno privatno pravo, 4. izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2005., poglavlja: I.4. i II., str. 61-73.

Bouček, V. Prijedlog Uredbe Rim II iz 2003. i opće odredbe deliktznoga statuta u hrvatskom Zakonu o međunarodnom privatnom pravu, u: "Europski sudski prostor", Maribor, 2005.

Report on the Convention on the law applicable to contractual obligations by Mario Giuliano and Paul Lagarde, OJ C 282 p. 1 1980/10/31, Internet adresa: www.europa.int.

Green Paper on the conversion of the Rome Convention of 1980 on the law applicable to contractual obligations into a Community instrument and its modernisation, COM(2002)654 final of 14.1.2003, Internet adresa:

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2002&nu_doc=654.

Answers to the "Green Paper on the conversion of the Rome Convention of 1980 on the law applicable to contractual obligations into a Community instrument and its modernisation", Internet adresa:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/rome_i/wai/news_summary_rome1_en.htm

Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on the law applicable to non-contractual obligations (Rome II), COM/2003/0427 final - COD 2003/0168; Internet adrese:

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2003&nu_doc=427 i

http://europa.eu.int/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=184392#365080.

Praksa Europskog suda u Luksemburgu, Internet adresa: www.curia.eu.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Sikirić, H. u: Sajko/Sikirić/Bouček/Babić/Tepeš,: Izvori hrvatskog i europskog međunarodnog privatnog prava, Informator, Zagreb, 2001., str. 288-303;

Bouček, V. u: Sajko/Sikirić/Bouček/Babić/Tepeš,: Izvori hrvatskog i europskog međunarodnog privatnog prava, Informator, Zagreb, 2001., str. 303-310.

Bouček, V. Opće odredbe deliktneog statuta u njemačkom međunarodnom privatnom pravu, Hrvatska pravna revija, br. 8/2004., str. 36-48.

Bouček, V. Opće odredbe deliktneog statuta - prinos tezama za nacrt novog hrvatskog zakona o međunarodnom privatnom pravu, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 48, br. 12/1998, str. 117-148.

Kodek, G. E. Kurzkommentar – Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht, 2. Aufl., Beč, 2002.

Czernich, D./

Heiss, H. EVÜ – Das Europäische Schuldvertragsübereinkommen, Wien, 1999.

Lasock, D./

Stone, P.A. Conflict of Laws in the European Community, Professional Books Limited, Abingdon, 1987.

Remien, O. European private international law, the European Community and its emerging area of freedom, security and justice, Common Market Law Review 38 (2001), str. 53-86.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Drugi semestar

Specijalistički studij

Izborni predmet

2.5. MEĐUNARODNOPRAVNA ZAŠTITA MORSKOG OKOLIŠA

Voditelj: Prof. dr. sc. Maja Seršić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Uvodne napomene, povijesni razvoj, temeljna načela, relevantne međunarodne organizacije
2. Globalni i regionalni pristup zaštiti i očuvanju morskog okoliša: globalne konvencije; regionalne “okvirne” konvencije – Baltik, Sredozemlje i ostala regionalna mora obuhvaćena UNEP-ovim programom, Sjeveroistočni Atlantik, Antarktiki, Arktik
3. Izvori onečišćenja morskog okoliša: uvodne napomene, onečišćenje s brodova, onečišćenje potapanjem, onečišćenje s kopnenih izvora, onečišćenje od djelatnosti u podmorju, onečišćenje iz zraka ili putem zraka
4. Odgovornost za onečišćenje morskog okoliša: međunarodnopravna odgovornost država i građanskopravna odgovornost za štete od onečišćenja
5. Rješavanje sporova o zaštiti i očuvanju morskog okoliša

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Međunarodno pravo okoliša jedno je od novijih područja međunarodnog prava koje je znatno utjecalo na razvoj suvremenog međunarodnog prava, stavljajući nove izazove pred tradicionalne načine stvaranja i provođenja međunarodnopravnih pravila i nudeći nova rješenja za neke od sistemskih problema međunarodnopravnog poretka. Međunarodno pravo zaštite i očuvanja morskog okoliša razvijalo se kao dio međunarodnog prava okoliša, prilagošujući temeljna načela i pravila potrebama i specifičnostima morskog okoliša, tako da danas međunarodnopravna pravila posvećena zaštiti i očuvanju morskog okoliša tvore zaseban (pod)sustav pravila u okviru međunarodnog prava okoliša.

Izučavanje ove novije grane međunarodnog prava nudimo kao izborni predmet kako bi polaznici poslijediplomskog studija zainteresirani za materiju dobili sustavni uvid u njena osnovna načela i pravila.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

Seršić, M., *Međunarodnopravna zaštita morskog okoliša*, Zagreb, 2003.

Birnie, P.W./Boyle, A.E., *International Law and the Environment*, 3. izd., Oxford, New York, 2009.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Kindt, J.W., *Marine Pollution and the Law of the Sea*, Buffalo, 1986.

Vidas D. (ur.), *Protecting the Polar Marine Environment, Law and Policy for Pollution Prevention*, Cambridge, 2000.

Kao dopunska mogu se koristiti i djela (knjige i članci) navedena u popisu literature pod d), ovisno o željama i znanstvenom interesu polaznika poslijediplomskog studija.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

3.1. MEĐUNARODNO JAVNO PRAVO – MIRNO RJEŠAVANJE SPOROVA, PRAVO ORUŽANIH SUKOBA

Voditelji: Prof. dr. sc. Maja Seršić, prof. dr. sc. Davorin Lapaš, doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Mirno rješavanje sporova i osiguranje mira: Opći problemi. Posredovanje. Istraga. Mirenje. Izravnanje. Arbitraža. Međunarodni sud. Uloga Ujedinjenih naroda. Razoružanje. Samopomoć.
2. Ratno pravo: Pojam rata. Izvori ratnog prava. Početak i svršetak. Ratište. Osobe u ratu. Ograničenja ratovanja, uključujući zaštitu osoba. Ratna okupacija. Neutralnost. Gospodarski rat na moru. Materijalno i formalno pljenovno pravo.

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Nastavom predmeta Međunarodno javno pravo – mirno rješavanje sporova, pravo oružanih sukoba - studenti poslijediplomskog studija stječu znanja o pojmu spora u međunarodnom pravu te o sredstvima mirnog rješavanja sporova, ali i o drugim sredstvima osiguranja međunarodnog mira i sigurnosti. Također, u okviru navedenog predmeta proučava se i pravo oružanih sukoba (ratno i humanitarno pravo).

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Andrassy, J./Bakotić, B./Seršić, M./ Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 3, Zagreb, 2006. (tekst otisnut sitnim i krupnim slogom).

Jedan od ponuđenih stranih udžbenika – dio koji se odnosi na sadržaj navedenog predmeta:

Jennings, R./Watts, A. (ur.), *Oppenheim's International Law*, 9. izd., London, 2008.

Cassese, A., *International Law*, 2. izd., New York, 2005.

Evans, M. D., *International Law*, 4. izd., Oxford, 2014.

Shaw, M. N., *International Law*, 6. izd., Cambridge, 2008.

Combacau, J./Sur, S., *Droit international public*, 10. izd., Pariz, 2012.

Daillier, P./Pellet, A., *Droit international public*, 8. izd., Pariz, 2009.

Dupuy, P.-M., *Droit international public*, 11. izd., Pariz, 2012.

Ruzié, D., *Droit international public*, 20. izd., Pariz, 2010.

Doehring, K., *Völkerrecht*, 2. izd., Heidelberg, 2004.

Ipsen, K., *Völkerrecht*, 6. izd., München, 2014.

Vitzthum, W./Bothe, M., *Völkerrecht*, 5. izd., Berlin, 2010.

Neuhold, H. Hummer/W., Schreuer, C. (ur.), *Österreichische Handbuch des Völkerrechts*, Beč, 2004.

Diez de Velasco Vallejo, M., *Instituciones de Derecho Internacional Público*, 18. izd., Madrid, 2013.

Pastor Ridruejo, J.A., *Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales*, 19. izd, Madrid, 2015.

Treves, T., *Diritto Internazionale-Problemi Fondamentali*, Milano, 2004.

Conforti, B., *Diritto Internazionale*, 8. izd., Napulj, 2010.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Degan, V.Đ., *Međunarodno pravo*, Zagreb, 2011.

Ibler, V., *Rječnik međunarodnog prava*, Zagreb, 1987.

Lapaš, D./Šošić, T. M. (ur.), *Međunarodno javno pravo – izbor dokumenata*, 3. izd., Zagreb, 2005.

Povelja Ujedinjenih naroda, *Narodne novine – međunarodni ugovori*, br. 15, 1993. i *Narodne novine – međunarodni ugovori*, br. 7, 1994.

Bakotić, B.(ur.), *Ženevske konvencije za zaštitu žrtava rata s Dopunskim protokolima*, Zagreb, 1997.

Bakotić, B./Galli, T. (ur.), *Izbor međunarodnih ugovora o vođenju neprijateljstava*, Zagreb, 2001.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

3.2. MEĐUNARODNO GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Međunarodna nadležnost
2. Pravni položaj stranaca u sudskom postupku
3. Dokazi i dokazivanje
4. Primjena stranog prava
5. Međunarodna pravna pomoć
6. Litispendencija
7. Res iudicata
8. Priznanje stranih sudskih odluka
9. Ovrha
10. Arbitražno rješavanje sporova s međunarodnim obilježjem
11. Međunarodni stečaj

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

U okviru ovog kolegija izučavaju se posebna procesnopravna pitanja uređivanja privatnopravnih situacija s prekograničnim/međunarodnim obilježjem, odnosno međunarodna nadležnost, priznanje i ovrha u postupcima u kojima se odlučuje o privatnopravnim situacijama s prekograničnim/međunarodnim obilježjem.

Međunarodno građansko procesno pravo je povezano sa svim granama procesnog prava (Građansko procesno pravo, Izvanparnično pravo, Ovršno pravo, Stečajno pravo), ali i s granama privatnog prava (Građansko pravo, Obiteljsko pravo, Trgovačko pravo, dio Pomorskog i Radnog prava, Pravo intelektualnog vlasništva), budući da se u postupcima s prekograničnim/međunarodnim obilježjem odlučuje o privatnopravnim situacijama koje ulaze u navedene grane prava. U modernom vremenu, jer postoji veliki i često nesmetani i intezivni međunarodni protok ljudi i kapitala izbor nadležnog suda i ostvarenje u takvom postupku dobijene pravne zaštite postaje od izuzetne važnosti.

U okviru Studija ovaj predmet je usko povezan s obveznim predmetima Međunarodno privatno pravo – opći dio, Međunarodno privatno pravo – posebni dio, Europsko međunarodno privatno pravo – opći dio, Europsko međunarodno privatno pravo – posebni dio, Europsko međunarodno građansko procesno pravo, s izbornim predmetima specijalističkog studija i doktorskog studija koji se predaju u prva tri semestra, te sa svim izbornim predmetima petog semestra doktorskog studija navedenim pod 5.10 do 5.18 u programu doktorskog studija. Prema tome, poznavanje procesnog dijela materije međunarodnog privatnog prava temelj je za uspješno pohađanje kako specijalističkog, tako i doktorskog poslijediplomskog studija.

Poznavanje procesnog dijela materije međunarodnog privatnog prava nedvojbeno doprinosi cjelovitom obrazovanju studenata. Važnost tog predmeta postaje to veća što više se intenziviraju odnosi sa svijetom općenito i posebno s Europskom Unijom. Opća i posebna

znanja stečena iz ovog predmeta omogućuju, u okviru poslijediplomskog studija, odabir izbornih predmeta u kojima se produbljeno proučavaju posebna pitanja.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Vuković, Đ./

Kunštek, E. Međunarodno građansko postupovno pravo, Zagreb, 2005.

Sajko, K. Uredba Europskog vijeća br. 44/2001. o sudskoj nadležnosti, priznanju i ovrsi odluka u građanskim i trgovačkim predmetima iz 2000., Zbornik PFZ, br. 3-4, 2003., str. 653 – 670.

Sikirić, H. Uredba Europskog Vijeća br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti i priznanju i ovrsi odluka u bračnim predmetima i predmetima roditeljske odgovornosti i o ukidanju Uredbe (EZ) br. 1347/2000, u: "Europski sudski prostor", Maribor, 2005.

Kropholler, J. Europäisches Zivilprozessrecht, 7 Aufl., Heidelberg, 2002.

Briggs, A. Civil Jurisdiction and Judgments, London, 2002.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Schlosser, P. EU-Zivilprozessrecht, 2. Aufl., München, 2003,

Geimer, R. Internationales Zivilprozeßrecht, 4. Aufl, 2001

Jayme, E. (Hrsg.) Ein internationales Zivilverfahrensrecht für Gesamteuropa, Heidelberg 1992.

Czernich, D./

Tiefenthaler, S./

Kodek, G. E. Kurzkommentar – Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht, 2. Aufl., Beč, 2002.

Gaudemet-

Tallon, H. Compétence et exécution des jugements en Europe: Règlement No 44/2001, Conventions de Bruxelles et de Lugano, 3. ed, Paris, 2002.

Babić, D. Posebna nadležnost za ugovorne sporove prema članku 5. stavak 1. Uredbe (EZ) 44/2001, u: "Europski sudski prostor", Maribor, 2005.

Tepeš, N., Određivanje nadležnosti u potrošačkim sporovima u elektroničkoj trgovini - europska i hrvatska pravna rješenja, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu (2005), str. 29-78.

A. S. Bell, Forum Shopping and Venue in Transnational Litigation (Oxford, 2003)

Schlosser, P. Jurisdiction and International Judicial and Administrative Co-operation, Recueil des Cours de l'Académie de droit international, 2000, t. 284, str. 218 ff.

Volken, P. Internationale Rechtshilfe in Zivilsachen; Schweizerisches Jahrbuch für internationales Recht, Vol. 37, 1981, p. 109. - Die internationale Rechtshilfe in Zivilsachen; Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich 1996, p. 228.

Report by Mr. P. Jenard on the Convention of 27 September 1968 on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters, OJ C 59 p. 1 1979/5/3, Internet adresa: www.europa.int

Report by Professor Dr Peter Schlosser on the Convention of 9 October 1978 on the Association of the Kingdom of Denmark, Ireland and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters and to the Protocol on its interpretation by the Court of Justice OJ C 59 p. 71 1979/5/3, Internet adresa: www.europa.int

Report by Mr. P. Jenard and Mr. G. Möller on the Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters done at Lugano on 16 September 1988, OJ C 189 p. 57 1990/7/28, Internet adresa: www.europa.int.

Praksa Europskog suda u Luksemburgu, Internet adresa: www.curia.eu.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

3.3. EUROPSKI I SVJETSKI SUSTAV ZAŠTITE PRAVA ČOVJEKA

Voditelji: Prof. dr. sc. Davorin Lapaš, prof. dr. sc. Nina Vajić, doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Uvodna razmatranja

1.1. Dokumenti o pravima čovjeka u unutrašnjem pravu

1.2. Međunarodni dokumenti o zaštiti prava čovjeka u 19. stoljeću

1.3. Liga naroda i zaštita prava čovjeka

2. Zaštita prava čovjeka u sustavu Ujedinjenih naroda

2.1. Atlantska povelja; Povelja Ujedinjenih naroda

2.2. Redovni organi Ujedinjenih naroda i zaštita prava čovjeka

2.3. Ugovori o zaštiti prava čovjeka i ugovorna tijela za njihovu primjenu

2.4. Republika Hrvatska i zaštita prava čovjeka u Ujedinjenim narodima

- 2.5. Specijalizirane ustanove Ujedinjenih naroda i zaštita prava čovjeka
  - 2.5.1. Međunarodna organizacija rada
  - 2.5.2. UNESCO
  - 2.5.3. Svjetska zdravstvena organizacija
- 3. Vijeće Europe i zaštita prava čovjeka
  - 3.1. Europska konvencija o zaštiti prava čovjeka i temeljnih sloboda
  - 3.2. Europska socijalna povelja
  - 3.3. Reforma sustava nadzora nad primjenom Europske konvencije o pravima čovjeka
  - 3.4. Vijeće Europe i zaštita prava čovjeka u državama nečlanicama
- 4. Konferencija o sigurnosti i suradnji u Europi (KESS) i Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi (OSCE)
  - 4.1. Završni akt iz Helsinkija
  - 4.2. Konferencija o ljudskoj (humanoj) dimenziji
  - 4.3. Sustav općeg nadzora poštivanja prava čovjeka u KESS-u i OSCE-u
  - 4.4. Zaštita manjina; Visoki komesar za manjine

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Međunarodnopravna zaštita ljudskih prava svojim je razvojem, naročito posljednjih desetljeća, postala iznimno opsežan dio materije međunarodnog prava. Njezin razvoj, kako na univerzalnoj, tako i na regionalnoj (posebice europskoj) međunarodnoj razini zahtijeva, stoga, da mu se i u nastavi međunarodnog prava na poslijediplomskoj razini pokloni veća pažnja, što u programima mnogih europskih pa i drugih pravnih fakulteta nije novina.

Također, detaljnije proučavanje međunarodnopravne, posebno europske zaštite ljudskih prava ima danas sve veću praktičnu vrijednost s obzirom da je Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao uostalom i drugi obvezujući međunarodnopravni instrumenti koji štite ljudska prava (npr. Paktovi i drugi međunarodni ugovori) sastavni dio hrvatskoga pravnog poretka.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

Andrassy, J./Bakotić, B./ Seršić, M./Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv.1, 2010., §§ 35-38, (tekst otisnut sitnim i krupnim slogom).

Bakotić, B., *Pojedinac pred Europskim sudom za ljudska prava*, 1999.

Vajić, N., "Europski sud za ljudska prava", *Zbornik PFZ*, sv. 49, br. 3-4, 1999.

Vajić, N. "Duljina sudskog postupka u Hrvatskoj i praksa Europskog suda za ljudska prava", *Zbornik PFZ*, sv. 51, br. 5, 2001.

Vajić, N., "Djelovanje Europskog suda za ljudska prava s osvrtom na presude protiv Republike Hrvatske", *Godišnjak Tribine Pravnog fakulteta u Zagrebu i Kluba pravnika grada Zagreba*, sv. 1, 2002.

Vajić, N., "Some Concluding remarks on NGOs and the European Court of Human Rights", u: *Civil Society, International Courts and Compliance Bodies*, Treves, T. i dr. (ur.), The Hague, 2004.

Vukas, B., "Međunarodnopravna zaštita prava čovjeka: granice rasta", *Zbornik PFZ*, sv. 39, 1989.

Vukas, B., "Međunarodna organizacija rada i zaštita prava čovjeka", *Jugoslovenska revija za međunarodno pravo*, br. 1-2, 1989.

Vukas, B., "Opća i posebna zaštita manjina", *Zbornik PFZ*, br. 2, 2003.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Lapaš, D./Šošić, T. M. (ur.), *Međunarodno javno pravo – izbor dokumenata*, 3. izd., Zagreb, 2005.

Meron, Th. (ur.), *Human Rights in International Law*, sv. 2, 1984.

Valticos, N., "La notion de droits de l'homme en droit international", *Mélanges Virally*, 1991.

Dijk, van P./ Hoof, van G.J.H.(ur.), *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, The Hague, 1998.

Reid, K., *A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights*, London, 1998.

Matulović, M., *Ljudska prava – uvod u teoriju ljudskih prava*, Zagreb, 1996.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Obvezni predmet

3.5. EUROPSKO MEĐUNARODNO GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. O ujednačavanju europskoga prava

1.1. Općenito

1.2. Izvori prava

1.3. Tumačenje

1.4. O Luganskoj konvenciji o sudskoj nadležnosti, priznanju i ovrši odluka u građanskim i trgovačkim predmetima

1.5. Bruxellska konvencija iz 1968.

2. Uredba Vijeća br. 44/2001. o sudskoj nadležnosti, priznanju i ovrši odluka u građanskim predmetima od 22., prosinca 2000.

2.1. Općenito

2.2. Nadležnost

2.2.1. Opća nadležnost

2.2.2. Posebne nadležnosti

2.2.3. Isključiva nadležnost

2.2.4. Sporazum o nadležnosti

2.3. Litispendencija

2.4. Priznanje i ovrha

2.5. Javne isprave i sudske nagodbe

2.6. O primjeni Uredbe na sudske postupke u kojima su stranke hrvatske osobe

2.7. Uredba i hrvatsko pravo de lege ferenda

3. Ostali sekundarni izvori europskoga međunarodnoga procesnoga prava

3.1. Uredba (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti i priznanju i ovrsi odluka u bračnim predmetima i predmetima roditeljske odgovornosti i o ukidanju Uredbe

(EZ) br. 1347/2000

3.2. Uredba (EZ) br. 1346/2000. od 29. svibnja 2000. o stečaju

3.3. Uredba (EZ) br. 1348/2000. od 29. svibnja 2000. o dostavljanju sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim predmetima

3.4. Uredba (EZ) br. 1206/2001. od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država ugovornica na predmetu izvođenja dokaza

4. O usklađivanju hrvatskoga s europskim međunarodnim procesnim pravom

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Izučavanjem predmeta Europsko građansko procesno pravo studenti stječu opća i posebna znanja o određivanju međunarodne nadležnosti, posebna pitanja građanskog procesnog prava, kao na primjer litispendencija, autorska kaucija, privremene mjere, te posebice ona o priznanju i ovrsi stranih odluka. Osim toga, stječu s posebnim znanjima o stečaju, procesnoj radnji dostavljanja te o suradnji između sudova država članica EU.

Ovaj kolegij povezan je s drugim privatnopravnim predmetima (Građansko pravo, Obiteljsko pravo, Trgovačko pravo, Pravo društava, Pomorsko i općeprometno pravo, Radno i socijalno pravo, Autorsko pravo, Pravo industrijskog vlasništva i Pravo konkurencije) kao i procesnopravnim predmetima studija (Građansko procesno pravo, Izvanparnično procesno pravo) koji u okviru svojih sadržaja razmatraju tuzemnopravni aspekt. Europsko građansko procesno pravo razmatra procesnopravna pitanja iz navedenih kolegija kada postoji prekogranično/međunarodno obilježje. Kao što je vidljivo iz okvirnog sadržaja, predmet obilježja zasada samo najvažnija procesnopravna pitanja za izgradnju europskog unutarnjeg tržišta na području EU. Međutim, promatrano kroz Akcijski plan Europske komisije i kroz proces komunitarizacije kao jedno od njegovih glavnih obilježja, predmet će se predvidivo širiti i na sva ostala pitanja uređena drugim predmetima poslijediplomskog specijalističkog studija.

Zbog toga što je komplementarno također povezan s Europskim javnim pravom i Europskim međunarodnim privatnim pravom, kao i Međunarodnim pravom, ovaj predmet istodobno dopunjuje i zaokružuje programsku cjelovitost nastavnog plana poslijediplomskog specijalističkog studija.

Uz to što ovaj predmet nedvojbeno pridonosi cjelovitoj naobrazbi studenata, opća i posebna znanja stečena iz ovog predmeta trebala bi omogućiti stjecanje produbljenog znanja na doktorskom studiju koji se organski nadovezuje na ovaj studij.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 18 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Sajko, K. Međunarodno privatno pravo, 4. izdanje, Zagreb, 2005.,

- dijelovi knjige o hrvatskom i europskom međunarodnom privatnom i procesnom pravu.

Sajko, K. Perspektiva razvoja međunarodnog privatnog prava, o Bruxelleskoj i Luganskoj konvenciji i kako hrvatsko pravo uskladiti s tim europskim konvencijama, u: Hrvatsko građanskopravno uređenje i kontinentalni europski pravni krug, Zagreb, 1994., str. 208-268,

Sajko, K. On Jurisdiction Agreement from the Perspective of Pan - European Unification of International Procedural Law, Essays, Voskuill, The Hague, str. 257-266,

Sajko, K. Uredba Europskog vijeća br. 44/2001. o sudskoj nadležnosti, priznanju i ovrsi odluka u građanskim i trgovačkim predmetima iz 2000., Zbornik PFZ, br. 3-4, 2003., str. 653 – 670,

Bouček, V. Izvori europskoga međunarodnoga privatnog prava, Zbornik PFZ, br. 3-4, 2003., str. 737 – 759,

Sikirić, H. Uredba Europskog Vijeća br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti i priznanju i ovrsi odluka u bračnim predmetima i predmetima roditeljske odgovornosti i o ukidanju Uredbe (EZ) br. 1347/2000, u: "Europski sudski prostor", Maribor, 2005.

Kropholler, J. Europäisches Zivilprozessrecht, 7 Aufl., Heidelberg, 2002,

Briggs, A. Civil Jurisdiction and Judgments, London, 2002,

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska
(izbor iz literature ovisno o stranom jeziku kojim student vlada)

Vuković, Đ./

Kunštek, E. Međunarodno građansko postupovno pravo, Zagreb, 2005.

Schlosser, P. EU-Zivilprozessrecht, 2. Aufl., München, 2003.

Geimer, R. Internationales Zivilprozeßrecht, 4. Aufl, 2001.

Jayme, E. (Hrsg.) Ein internationales Zivilverfahrensrecht für Gesamteuropa,
Heidelberg, 1992.

Czernich, D./

Tiefenthaler, S./

Kodek, G. E. Kurzkommentar – Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht, 2.
Aufl., Beč, 2002.

Gaudemet-

Tallon, H. Compétence et exécution des jugements en Europe: Règlement No
44/2001, Conventions de Bruxelles et de Lugano, 3. ed, Paris, 2002.

Babić, D. Posebna nadležnost za ugovorne sporove prema članku 5. stavak 1. Uredbe (EZ)
44/2001, u: „Europski sudski prostor“, Maribor, 2005.

Tepeš, N. Određivanje nadležnosti u potrošačkim sporovima u elektroničkoj trgovini -
europska i hrvatska pravna rješenja, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu (2005), str. 29-78.

Report by Mr. P. Jenard on the Convention of 27 September 1968 on jurisdiction and the
enforcement of judgments in civil and commercial matters, OJ C 59 p. 1 1979/5/3, Internet
adresa: www.europa.int.

Report by Professor Dr Peter Schlosser on the Convention of 9 October 1978 on the
Association of the Kingdom of Denmark, Ireland and the United Kingdom of Great Britain
and Northern Ireland to the Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in
civil and commercial matters and to the Protocol on its interpretation by the Court of Justice,
OJ C 59 p. 71 1979/5/3, Internet adresa: www.europa.int.

Report by Mr. P. Jenard and Mr. G. Möller on the Convention on jurisdiction and the
enforcement of judgments in civil and commercial matters done at Lugano on 16 September
1988, OJ C 189 p. 57 1990/7/28, Internet adresa: www.europa.int.

Praksa Europskog suda u Luksemburgu, Internet adresa; www.curia.eu.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Izborni predmet

3.6. DIPLOMATSKO I KONZULARNO PRAVO

Voditelji: Prof. dr. sc. Maja Seršić, prof. dr. sc. Davorin Lapaš,
doc. dr. sc. Trpimir Mihael Šošić

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Uvod

1.1. Diplomatsko i konzularno pravo (povijest, izvori)

1.2. Diplomatski odnosi

2. Diplomatsko pravo

2.1. Organi međunarodnih odnosa

2.2. Diplomatski zastupnici

3. Diplomatski zastupnici jedne države u drugoj

3.1. Bečka konvencija o diplomatskim odnosima iz 1961.

3.2. Članovi diplomatske misije

- 3.3. Šef diplomatske misije
  - 3.3.1. Razredi i rangovi šefova misija
  - 3.3.2. Početak i prestanak funkcije šefa misije
- 3.4. Ostali članovi diplomatskog osoblja
- 3.5. Ostali članovi misije
4. Funkcije diplomatske misije
5. Diplomatske povlastice i imuniteti
  - 5.1. Diplomatske povlastice i imuniteti diplomatske misije
    - 5.1.1. Nepovredivost prostorija
    - 5.1.2. Nepovredivost arhiva
    - 5.1.3. Sloboda diplomatske korespondencije
    - 5.1.4. Fiskalna i carinska izuzeća
  - 5.2. Diplomatske povlastice i imuniteti diplomatskih zastupnika i ostalih članova diplomatske misije
    - 5.2.1. Trajanje diplomatskih povlastica i imuniteta
    - 5.2.2. Osobna nepovredivost diplomatskih zastupnika
    - 5.2.3. Izuzeće od sudbenosti
    - 5.2.4. Socijalno osiguranje
    - 5.2.5. Izuzeće od davanja
    - 5.2.6. Povlastice i imuniteti na području treće države
6. Specijalne misije
  - 6.1. Konvencija o specijalnim misijama iz 1969.
  - 6.2. Pojam specijalne misije
  - 6.3. Funkcije specijalne misije
  - 6.4. Povlastice i imuniteti specijalne misije
7. Predstavljanje država u međunarodnim organizacijama
  - 7.1. Bečka konvencija o predstavljanju država u odnosima s univerzalnim međunarodnim organizacijama
  - 7.2. Pojam i vrste međunarodnih organizacija
  - 7.3. Predstavnici država u međunarodnim organizacijama
  - 7.4. Povlastice i imuniteti
8. Međunarodni službenici
9. Konzularno pravo
  - 9.1. Pojam konzularnog prava
  - 9.2. Konzularni odnosi
10. Konzularni uredi
11. Konzularni dužnosnici

- 11.1. Šefovi konzularnih ureda
- 11.2. Ostali konzularni dužnosnici
- 12. Konzularne funkcije
- 13. Konzularne povlastice i imuniteti
  - 13.1. Povlastice i imuniteti koji se odnose na konzularni ured
    - 13.1.1. Nepovredivost prostorija
    - 13.1.2. Nepovredivost arhiva
    - 13.1.3. Sloboda korespondencije
    - 13.1.4. Fiskalna i carinska izuzeća
  - 13.2. Povlastice i imuniteti konzularnih dužnosnika
    - 13.2.1. Trajanje konzularnih povlastica i imuniteta
    - 13.2.2. Osobna nepovredivost
    - 13.2.3. Izuzeće od sudbenosti
    - 13.2.4. Ostala izuzeća
    - 13.2.5. Socijalno osiguranje
    - 13.2.6. Povlastice i imuniteti na području treće države
- 14. Počasni konzuli

b) Opća i posebna znanja koja se razvijaju ovim predmetom, veza s drugim predmetima studija, doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Cilj predmeta Diplomatsko i konzularno pravo jest ponajprije da se zainteresiranim studentima omogući detaljnije proučavanje toga dijela međunarodnog prava na poslijediplomskom studiju. Također, u nastavi navedenog predmeta proučava se, uz organe vanjskog zastupanja države i pravo poslanstva međunarodnih organizacija te s time povezan i pravni položaj, povlastice i imuniteti međunarodnih službenika. Konačno, nije zanemariva ni činjenica su određeni broj studenata ovoga poslijediplomskog studija nerijetko zaposlenici Ministarstva vanjskih poslova gdje bi im detaljnije poznavanje upravo materije diplomatskog i konzularnog prava moglo biti od iznimne koristi.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za provođenje nastave i polaganje ispita

Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., *Međunarodno pravo*, sv. 2, Zagreb, 2012, §§ 39-44, (krupni i sitni slog).

Berković, S., *Diplomacija i diplomatska profesija*, Dubrovnik, 2006.

Denza, E., *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, 2. izd., Oxford, 2004.

Lee, L.T./Quigley, J., *Consular Law and Practice*, 3. izd., Oxford, 2008.

Watts, Sir A., "The Legal Position in International Law of Heads of States, Heads of Governments and Foreign Ministers", *Recueil des cours*, sv. 247, 1994.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Zourek, J., "Le statut et les fonctions des consuls", *Recueil des cours*, sv. 106, 1962.

Lapaš, D./ Šošić, T. M. (ur.), *Međunarodno javno pravo – izbor dokumenata*, Zagreb, 2005. (glava IX.)

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Izborni predmet

3.7. MEĐUNARODNI ODNOSI

Voditelj: Prof. dr. sc. Radovan Vukadinović

a) Okvirni sadržaj predmeta

- Pojam, predmet i opseg međunarodnih odnosa - Vrste međunarodnih odnosa - Metode istraživanja međunarodnih odnosa - U pravcu stvaranja teorije međunarodnih odnosa - Suvremene teorije međunarodnih odnosa - Teorija sile i konflikta u međunarodnim odnosima - Teorija igre - Simulacije i imitacije - Teorije integracije - Kibernetika i komunikacijska teorija u međunarodnim odnosima - Sistemska teorija međunarodnih odnosa - Strategijska analiza međunarodnih odnosa - Pojam vanjske politike - Ciljevi vanjske politike - Vrste ciljeva u sistemu međunarodnih odnosa - Interakcija ciljeva - Faktori što utječu na formuliranje vanjskopolitičkih ciljeva - Sila i ostvarivanje vanjskopolitičkih ciljeva - Stvaranje vanjske politike - Mehanizmi stvaranja vanjske politike - Proces formuliranja vanjske politike - Organi i faktori značajni za stvaranje vanjske politike Rusije - Mehanizam i akcije vanjske politike Hrvatske

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Svrha predmeta je upoznavanje s akterima i odnosima u međunarodnoj zajednici. Time se omogućuje bolje sagledavanje pravnog uređenja te zajednice i bolje razumijevanje međunarodnopravnih predmeta Studija.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.

Konzultacije su individualne i grupne. Na individualnim konzultacijama nastavnik razgovara sa studentom o pravnoj problematici iz tog predmeta. Grupne konzultacije održavaju se kada postoji interes grupe od 4 ili više studenata i na njima se diskutiraju unaprijed dogovorene teme iz kolegija.

Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.

d) Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vukadinović, R. Međunarodni politički odnosi, Zagreb, 2004.

- Teorija vanjske politike, Zagreb, 2005.

e) Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Kao dopunska mogu se koristiti i djela (knjige i članci) navedena u popisu literature pod d), ovisno o željama i znanstvenom interesu polaznika poslijediplomskog studija.

f) Način polaganja ispita

Ispit se sastoji od usmene provjere znanja.

g) Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prate se putem anonimnih anketa studenata poslijediplomskog studija, kao i praćenjem podataka o prolaznosti na ispitu.

Poslijediplomski studij iz međunarodnog javnog i međunarodnog privatnog prava

Treći semestar

Specijalistički studij

Izborni predmet

3.8. MEĐUNARODNA TRGOVAČKA ARBITRAŽA

Voditelji: Prof. dr. sc. Krešimir Sajko, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, prof. dr. sc. Vilim Bouček

a) Okvirni sadržaj predmeta

1. Pojam i vrste arbitraže
2. Izvori arbitražnog prava
3. Ugovor o arbitraži
4. Arbitrabilnost
5. Arbitražni sud
6. Arbitražni postupak
7. Mjerodavno pravo
8. Tužba za poništaj pravorijeka
9. Priznanje i ovrha pravorijeka
10. Mirenje i druge vrste alternativnog rješavanja sporova.

b) Opća i posebna znanja koja se stječu navedenim predmetom, njegova veza s drugim predmetima studija, te njegov doprinos za daljnje pravno obrazovanje

Izvođenjem nastave o navedenim vrstama rješavanja sporova prenosi se na studente opće znanje o takvim alternativnim metodama, a posebno o pojedinostima pravne tehnike na kojoj se zasniva takvo rješavanje. Pri tome se uvijek daju uz hrvatska i poredbena pravna rješenja.

U okviru Studija ovaj predmet je izravno povezan s obveznim predmetima Međunarodno građansko procesno pravo i Europsko međunarodno građansko procesno pravo, ali i s predmetima Međunarodno privatno pravo – opći dio, Međunarodno privatno pravo – posebni dio, Europsko međunarodno privatno pravo – opći dio, Europsko međunarodno privatno pravo – posebni dio te s izbornim predmetima Međunarodna nadležnost i postupak u europskom sekundarnom pravu (5.16 programa) i Priznanje i ovrha stranih sudskih odluka i stranih pravorijeka (5.17 programa).

Radi se o materiji koja se nadograđuje na cjelokupno privatno pravo i na međunarodno procesno pravo. Obuhvaća zakonska i konvencijska rješenja koja upotpunjuju spomenute pravne materije, te teoretsko i praktično upoznavanje s tim predmetom doprinosi općoj pravnoj naobrazbi te uz to daje posebna, specifična znanja o alternativnim metodama rješavanja sporova s međunarodnim obilježjem.

c) Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava se provodi na predavanjima i konzultacijama. Predavanja se izvode u trajanju od 15 sati. Uspješnim polaganjem ispita stječe se 5 ECTS bodova.